

TIBBİ TERMİNOLOJİ 2

SİNDİRİM SİSTEMİ

YRD. DOÇ. DR. PERİHAN ŞENEL TEKİN

A. ANATOMİK TERİMLER

- İnsan vücudu için gerekli olan enerji, almış olduğu besinlerden elde edilir.
- Sindirim sisteminin fonksiyonu bu besinleri çok küçük kimyasal parçalara ayırarak vücuda yararlı hale getirmektir.

- Böylece besinlerde bulunan şekerler ve nişastalar vücudun kullanabileceği şekillere; proteinler, aminoasitlere; yağlar, yağ asidi ve gliserole dönüşür.
- Vücudun kullanabileceği şekillere dönüşen besinler, sindirim sisteminden dolaşım sistemine, oradan da kan damarları aracılığıyla bütün vücuda dağılır.

Sindirim sistemi řu organlardan oluşur:

- Ağız
- Dişler,
- Dil,
- Damak,
- Tükürük bezleri,
- Yutak, yemek borusu,
- Mide,
- Bağırsaklar,
- Karaciğer,
- Safra sistemi,
- Pankreas ve
- Peritondur.

Ağız (Y. Stoma)

- Ağız boşluğuna cavum oris – kavum oris adı verilir.

Dişler (L. Dens, PL. Dentis)

- Erişkin bir kişinin ağızında 32 tane diş bulunmaktadır.
- Diş etine gingiva-cinciva denir.
- Dişin gingiva dışında kalan kısmı: corona dentis-korona dentis,
- Enalum (diş minesi) denir.

Dil (Y. Glossa, L. Lingua, İ. Tongue)

Damak (L.Palatum)

- Ağız boşluğunun tavanıdır.
- Yumuşak damak (palatum molle-palatum molle) ve sert damak (palatum durum) olmak üzere ikiye ayrılır.
- Küçük dil (uvula palatina) yumuşak damağın ortasından sarkar ve yiyeceklerin farenksten geçerken buruna geçmesini önler. Yani nazofarenksten orofarenksi ayırır.

Tükürük Bezleri (Y. Sialaden)

- Ağız boşluğunda çok sayıda tükürük bezi vardır. Bunlardan en büyükleri; parotis bezi, submandibular bez ve sublingual bezdir.

Yutak (Y. Pharynx)

- Ağız burun ve larenkse bakan mukoza, submukoza, kas ve gevşek bağ dokusundan yapılmış bir oluşumdur.
- Nazofarenks,
- Orofarenks ve
- Laringofarenks olmak üzere üç kısımdan oluşur.

Yemek Borusu (Esophagus, Y. Oisophagus)

- Uzunluđu 25-30 cm dir.
- İki türlü kas lifi vardır. Bu liflerin dışta olanları longitudinal, içte olanları ise sirkülerdir.

Mide (Y. Gaster)

- Sindirim borusunun en geniş yeri olup, özofagus ile duodenum arasında yer alır.
- Midenin özofagus ile birleştiği yere cardia-kardiya, oniki parmak bağırsağı ile birleştiği yere pylorus-pilor adı verilir.

Bağırsaklar

- İnce ve kalın bağırsak olarak ikiye ayrılır.
- İnce bağırsakların parçaları ise; duodenum-duodenum (oniki parmak bağırsağı), jejunum-jejunum ile ileum –ileum dur.

- Kalın bağırsaklar (intestinum crassum-intestinum krasum) ise 6 kısma ayrılır.
- Cecum-secum, ascendens colon-ascendens kolon, transvers colon-transvers kolon, descendens colon-desendens kolon, sigmoid colon-sigmoid kolon, ve rectum-rektum
- Rectum anal kanal aracılığıyla dışarıya açılır.

Karaciğer (Y. Hepar, hepatos, hepatikos)

- Karaciğer vücudun en büyük bezidir. Karaciğer içinde dört kanal ve damar sistemi vardır.
- Arteria hepatica-arteriya hepatica,
- Vena porta-vena porta,
- Vena hepatica-vena hepatica ve
- Safra kanallarıdır.

- Karaciğerin sağ lobunun altında ve ön tarafında armut şeklinde safra kesesi (vesica fella; Y.chole: safra) bulunur.

Pankreas

- Hem iç (endocrine-endokrin), hem de dış (exocrine-ekzokrin) salgı yapar.
- Endokrin salgısını yapan hücrelere langerhans adacıkları adı verilir.
- Bunlar insulin-ensilün ve glucagon-glukagon denilen ve kandaki şeker miktarını ayarlayan hormon salgılarıdır.
- Ekzokrin bezleri ise salgılarını iki kanalla duodenuma boşaltır.

Periton (L. Peritoneum)

- Karın duvarlarının iç yüzeyi ve karındaki organların dış yüzeyi seröz bir zarla örtülüdür.
- Karın duvarını örten peritona parietal periton-pariyetal periton, iç organları örten peritona visseral periton-visseral periton adı verilir.

TANISAL TERİMLER

- Abscees of liver:
- Karaciğer absesi
- Achalasiz-akalazi:
- Sindirim sisteminin herhangi bir yerinde gevşeme.
- Ankyloglossia-ankiloglosi:
- Dil bağı.

- Aphthous stomatitis-aftoz stomatit:
- Ağız mukozasındaki küçük yaralar.
- Appendicitis-apandisit:
- Apandis iltihabı, apandisit.
- Atresia-atrezi:
- Bir delik ya da kanalın kapalı oluşu

- Chelitis-kilit:
- Dudak iltihabı.
- Cheilosis-kiloz:
- Vitamin eksikliğine bağlı dudak hastalığı.
- Cholangitis-kolanjit:
- Safra kanalları iltihabı.
- Cholecystitis-kolesistit:
- Safra kesesi iltihabı.

- Cholelithiasis-kollelitiyaz:
- Safra kesesi taşı.
- Cirrhosis-siroz:
- Siroz
- Cleft lip, harelip- kleft lip:
- Yarık dudak, tavşan dudağı.
- Cleft palate-kleft palat:
- Yarık damak, kurt ağızı.

- Colitis-kolit:
- Kolon iltihabı.
- A. Mucous colitis-müköz kolit:
- Müköz kolit
- B. Ulcerative colitis-ülseratif kolit:
- Ülserli kolit.

- Congenital megacolon-konjenital megakolon:
- Kolonun normalin üstünde genişlemesi.
- Dental caries:
- Diş çürükleri.
- Dilatation of esophagus, achalasia-özofagus dilatasyonu, akalazi:
- Yemek borusunun genişlemesi, gevşeme.

- Diverticula of esophagus-özofagus divertikülü:
- Yemek borusunda ceplerin meydana gelmesi.
- Diverticulitis-divertikülit:
- Divertikül iltihabı.

- Duodenal ulcer-duodenal ülser:
- Oniki parmak bağırsağında ülser.
- Dysentery-dizanteri:
- Dizanteri, kanlı ishal.
- Enteritis-enterit:
- Bağırsak iltihabı.

- Esophagitis-özofajit:
- Yemek borusu iltihabı.
- Fistula-fistül:
- Deri yüzeyi ile vücut boşlukları arasında anormal kanal.
- Gastric ulcers-gastrik ülser:
- Mide ülseri.

- Gastritis-gastrit:
- Mide iltihabı.
- Gastrocele-gastrosel:
- Mide fıtığı.
- Gastrocolitis-gastrokolit:
- Mide ve kolon iltihabı
- Gastroduodenitis-gastroduodenit:
- Mide ve oniki parmak bağırsağı iltihabı.

- Gastroptosis Glenard's disease- gastroptoz:
- Mide sarkması
- Gingivitis-cincivit:
- Diş eti iltihabı.
- Glossitis-glossitis:
- Dil iltihabı.
- Hemoperitoneum-hemoperiton:
- Periton boşluğunda kan toplanması.

- Hemorrhoid-hemoroid:
- Basur.
- Hepatic coma, cholemia-hepatik koma, kolemi:
- Karaciğere bağlı koma.
- Hernia-herni:
- Fıtık.

- Hiatal hernia, hiatus hernia-hiyatal herni:
- Karın boşluğundaki organlardan birinin diyafragmayı zorlayarak yemek borusu deliğinden yukarı doğru çıkması.
- Hydrops gallbladder-hidrops :safra kesesine sıvı toplanması
- Hypertrophy of tonsilis-tonsil hipertrofi:
- Bademciklerin büyümesi.

- İleitis-ileit:
- İleum iltihabı.
- İntestinal obstruction, ileus-intestinal obstruksiyon, ileus:
- Bağırsak tıkanması.
- Pancreatitis-pomkreatit:
- Pankreas iltihabı.

- Parotitis-parotit:
- Kabakulak
- Peritonitis-peritonit:
- Periton iltihabı.
- Pharyngitis-faranjit:
- Yutak iltihabı.
- Proctitis-proktit:
- Rektum iltihabı.

- Prolapse of rectum-rektum prolapsı:
- Rektum mukozasının anüse doğru sarkması.
- Pruritus ani-pruritus ani:
- Anüsün kaşınması.
- Tonsillitis-tonsilit:
- bademcik iltihabı.
- Volvulus-volvulus:
- Bağırsak bükülmesi.

AMELİYATLARA İLİŞKİN TERİMLER

- Adenoidectomy-adenoidektomi:
- Adenoidlerin ameliyatla alınması.
- Anastomosis-anostomoz:
- İki bağırsak veya damarın birleştirilerek geçit açılması.
- Appendectomy-apendektomi:
- Apandisin ameliyatla alınması.

- Biopsy of liver- karaciğer biyopsisi:
- Karaciğerden mikroskopta incelenmek üzere doku parçası alınması.
- Cecectomy-sesektomi:
- Sekumun ameliyatla alınması.
- Cecostomy-sekostomi:
- Sekumdan vücut dışına ağız açılması.

- Cheiloplasty-kiloplasti:
- Dudak plastik ameliyatı.
- Cheilostomatoplasty-kilostomatoplasti:
- Yarık dudak için dudak ve ağız plastik ameliyatı.
- Cholecystectomy-kolesistektomi:
- Safra kesesinin ameliyatla alınması.

- Cholecystostomy-kolesistostomi:
- Safra kesesinden vücut dışına ağız açılması.
- Choledochoplasty:
- Safra kanalının plastik ameliyatı.
- Colostomy-kolostomi:
- Kolondan vücut dışına ağız açılması.
- Esophagoplasty-özofagoplasti:
- Özefagus plastik ameliyatı

- Esophagorrhaphy-özefagorafi:
- Herhangi bir nedenle kesilen özefagusun dikilmesi.
- Esophagoscopy-özefagoskopi:
- Özefagusun endoskopik muayenesi.
- Gastrectomy-gastrectomi:
- Midenin kısmen veya tamamen ameliyatla alınması.
- Gastroscopy-gastroskopi:
- Midenin endoskopik muayenesi.

- Gastrostomy-gastrostomi:
- Mideden vücut dışına ağız açılması.
- Glossorrhapy-glosorafi:
- Kesilen dilin dikilmesi.
- Hemorrhoidectomy-hemoroidektomi:
- Hemoroidin ameliyatla alınması.
- Hemiglossectomy-hemiglosektomi:
- Dilin yarısının ameliyatla alınması.

- Hepatic lobectomy-hepatik lobektomi:
- Karaciğerin bir lobunun ameliyatla alınması.
- Hepatotomy-hepatotomi:
- Karaciğerin kesilmesi.
- Hernioplasty-herniyoplasti:
- Fıtığın plastik ameliyatı.
- Herniorrhaphy-herniyorafi:
- Fıtığın dikilmesi.

- İleostomy-ileostomi:
- İleumdan vücut dışına ağız açılması.
- Palatoplasty-palatoplasti:
- Yarık damağın plastik ameliyatı.
- Pancreatectomy-pankreatektomi:
- Pankreasın kısmen veya tamamen ameliyatla alınması.
- Proctoscopy-proktoskopi:
- Rektumun endoskopik muayenesi.

- Proctoplasty-proktoplasti:
- Rektum veya anüsün plastik ameliyatı.
- Sialadenectomy-siyaladenektomi:
- Tükürük bezinin ameliyatla alınması.
- Sialolithotomy-siyalolitotomi:
- Tükürük bezindeki taşın ameliyatla alınması.

- Staphylorrhapy-sitafilorafi:
- Yarık damağın dikilmesi.
- Stomatoplasty-stomatoplasti:
- Ağızın plastik ameliyatı.
- Tonsillectomy-tonsilektomi:
- Bademciklerin ameliyatla alınması.

SEMPTOMLARA İLİŞKİN TERİMLER

- Anorexia-anoreksi:
- İştah kaybı.
- Aphagia-afaji:
- Yutamama.
- Bulimia-bulemi:
- Aşırı iştah.
- Cyclic vomiting-siklik vomiting:
- Periyodik kusma.
- Deglutition-deglütisyon:

- Eructation-erüktasyon:
- Geğirme.
- Halitosis-halitoz:
- Nefesin kötü kokması.
- Hematemesis-hematemez:
- Kan kusma.
- İcterus-ikter:
- Sarılık, kanda bilirubinin normalden fazla olması.

- Melena-melena:
- Kara dışkı veya kara kusmuk.
- Polyphagia-polifaji:
- Aşırı besin alma.
- Ptyalism-ptiyalizm:
- Tükürük bezlerinin aşırı salgı yapması.
- Regurgitation-regürjitasyon: yutulmuş fakat sindirilmemiş yiyeceğin ağza geri dönmesi.
- Salivation-salivasyon:
- Tükürük bezlerinin aşırı salgı yapması.